

NVMB

nieuwsbrief

nummer 1, februari 2010

Van de redactie

Met een wat langere tussenpoos dan gewoonlijk is hier dan de nieuwe editie van de NVMB-nieuwsbrief.

In dit nummer o.a. een voorpublicatie uit een nog te verschijnen boek over muzikaal erfgoed in Vlaanderen en Nederland door Ellen Kempers en een muzikale introductie van Cora Mulder die het afgelopen jaar toegetreden is tot het NVMB-bestuur.

Ria Warmerdam levert weer een column af, dit keer over de componist Harry Bannink en webmaster Eric van Balkum stelde weer een herdenkingslijst samen van componisten waarvan we geboorte- of sterfdatum kunnen vieren.

Speciale aandacht willen wij u nog vragen voor de fonkelnieuwe samenwerking tussen MCN en NVMB als het gaat om organiseren van gespreksbijeenkomsten in het Muziekcafé van MCN. Het eerstvolgende gespreksonderwerp is de stand van zaken in pop, wereldmuziek en jazz. U bent van harte welkom aan het Rokin in Amsterdam op donderdag 25 maart a.s.

Tevens willen wij u de datum en plaats geven van de komende ledenvergadering en studiemiddag van de NVMB. Die is op donderdag 27 mei bij het DOK in Delft.

Wij hopen u daar allen weer te ontmoeten.

Bericht van het bestuur

Waar zijn we mee bezig?

Hoewel het weer ons tot twee keer toe parten speelde en de geplande vergaderingen werden afgelast, zitten de bestuursleden niet stil.

Het *Beleidsplan* wordt momenteel herschreven; eerdere beleidspunten moeten (en kunnen inmiddels) worden herzien. Ook moet voor de periode 2010-2015 nieuw beleid worden ontwikkeld. Het is de bedoeling de concepttekst dit voorjaar tijdens de ledenvergadering te bespreken.

We stellen ook binnenkort een commissie muzikauteursrecht in die nu al 'luistert' naar de naam MAU (bibliothecarissen kunnen niet zonder afkortingen...). U weet wel, de commissie waar tijdens de laatstgehouden studiedag een oproep voor werd gedaan om zitting in te nemen. De taakomschrijving ligt er al in concept, maar moet nog door het bestuur worden goedgekeurd.

En, als het weer het toelaat, gaat het bestuur naar Deventer, om daar samen met Jos Oegema na te denken over hoe we vanuit marketing- en communicatieoogpunt het 'merk' NVMB beter in de bibliotheekwereld kunnen neerzetten, zodat het ledenaantal toeneemt (zie: *Bibliotheekblad* nr. 14, 27 juni 2009: 'Marketing en Merk').

Gert Floor
Els van Swol

Standbeeld voor Harry Bannink (1929 – 1999)

Onze kersverse redacteur Ria Warmerdam breekt in deze Nieuwsbrief een lans voor een van Nederlands grootste componisten: Harry Bannink.

Annie M.G. Schmidt beleeft een indrukwekkende revival. Niet dat ze ooit echt van het toneel verdwenen was, maar de laatste tijd is het al Annie wat de klok slaat. De zevendelige televisieserie *Annie M.G.* naar de geweldige biografie van Annejet van der Zijl, een kindervoorstelling gebaseerd op *Wiplala*, een nieuwe musicalproductie van *Ja zuster, nee zuster*, een biografisch portret in *Andere tijden* en in de pijplijn zit nog een *Ja zuster, nee zuster*, maar dan voor televisie

Ik vind dat allemaal prachtig, want ik heb het werk van Annie hoog zitten. Geestig, inventief rijmend en met een lichte rebellie. Meesterlijke vondsten als: *Morgen kan ze zwanger zijn / kan ook nog vandaag / kan van de behanger zijn of van een Franse zanger zijn of iemand uit Den Haag*. Of: *Pak een grote schaar en knip in het velours / Scheld de vrouw van de notaris uit voor hoer*. (<http://www.youtube.com/watch?v=AYeWn66qpnc&feature=related>)

Als je het hardop leest klinkt het al fantastisch: ritmisch, verrassend. Maar het is bijna fysiek onmogelijk om het gewoon te lezen, je hoort namelijk automatisch de melodie waarop die liedjes bekend zijn geworden en na een paar regels hoor je het hele orkest meespelen in je hoofd. De muziek geeft de teksten vleugels. En al klinkt die muziek alsof hij er altijd al was, iemand heeft die muziek geschreven. Iemand wiens naam je gek genoeg bijna niet hoort noemen.

Dat wij collectief de liedjes van *Ja zuster, nee zuster* kunnen meezingen komt door Harry Bannink. Hoe geramd *Muis in de supermarkt* qua tekst ook in elkaar zit, het liedje gaat dansen vanwege de vrolijke muziek met die syncopen. (<http://www.youtube.com/watch?v=JoYTIQFgmi4>). Een *stekkie van de fuchsia* lijkt een eenvoudige meedeiner, maar Bannink laat ons daar in de toch niet alledaagse zeskwartsmaat zingen. *Stroei voel* of *Wosjni Nowgarad* klinken als authentieke volksliedjes. De melodie in *Wat voor weer zou het zijn in Den Haag* maakt de nostalgie in de tekst bijna tastbaar. Of neem het arrangement van *Zeur niet!* waar een achtergrondkoortje lalala zingt dat doet denken aan iemand die de handen op de oren drukt en lalala zingt om iets niet te hoeven horen (het gezeur in dit geval). En dan heb ik het nog niet eens over de musical *Foxtrot*

gehad, waarvan je alleen al het openingslied niet kunt horen zonder van je stoel te komen. Je wordt vanaf de eerste maat de jaren dertig ingezogen.
(http://www.youtube.com/watch?v=9Mt_ehuCO8s)

In een interview van Karel van het Reve met Annie M.G. Schmidt (onlangs uitgezonden op *Cultura 24*) legt Annie uit hoe het schrijven van zo'n liedje in zijn werk ging. Annie schrijft een paar regels, ze belt Harry Bannink op en leest die regels voor. "Kan je daar wat mee?" vraagt ze met die krakende stem. Harry meteen enthousiast: "Ja hoor, dat wordt wel wat, ik bel je zo terug". Een uurtje of zo later belt hij Annie, hij legt de hoorn op de vleugel en laat een stukje horen, hoe het volgens hem klinken moet. "Nou", zegt Annie, "en dan ga ik weer verder schrijven hè, met die melodie in m'n hoofd, en zo ontstaat dat liedje." Het was dus echt een wisselwerking.

De beste Schmidtlidjes hebben muziek van Harry Bannink, dus moeten ze wat mij betreft ook zo benoemd worden. Schmidt & Bannink als de Nederlandse Rodgers & Hammerstein, Lennon & McCartney, Gilbert & Sullivan. Wat je steeds hoort de laatste tijd is: "prachtige liedjes van Annie MG Schmidt", "succesvolle musical van Annie MG Schmidt". Zou er nog iemand naar die liedjes en die musicals willen luisteren als de muziek door een koekenbakker als Vader Abraham geschreven was?

Harry Bannink was een bescheiden mens en stond er volgens mij niet zo op dat zijn naam overal bij vermeld werd. Maar hij is toch zonder overdrijven een van de grootste componisten van het Nederlandse theaterlied. Hij haalde niet alleen het beste in Annie naar boven. Wat zijn enkele van de bekendste nummers van Wim Sonneveld? *Nikkelen Nelis*, *De tearoom tango* en *Zeg maar ja tegen het leven*. Allemaal op muziek van Bannink. 't *Schaep met de vijf pooten* met klassiekers als *Het zal je kind maar wezen* en *Als je mekaar niet meer vertrouwen kan*. Veel mensen denken onterecht dat het van Annie is, het is van Eli Asser. Maar de muziek is, u raadt het al, van Harry Bannink. Als *De film van Ome Willem* ter sprake komt wordt Edwin Rutten genoemd, soms Willem Wilmink, maar bijna nooit Harry Bannink die alle liedjes componeerde inclusief *Deze vuist op deze vuist*. Klokhuis, Sesamstraat, de mooiste Wilminkliedjes, allemaal op muziek van Bannink. Harry Bannink is de Nederlandse George Gershwin, Burt Bacharach of Cole Porter. Bannink is Nederlands cultuurgod. Hij verdient op zijn minst een dikke cd-box en een fatsoenlijke bladmuziekuitgave van zijn complete werken. En wat mij betreft een standbeeld.

Bericht van de Programmacommissie

De ledenvergadering en studiemiddag wordt gehouden op donderdag 27 mei 2010, bij DOK in Delft.

Tijdens de studiemiddag zullen onder anderen Corinne Scheltens (DOK Bibliotheek) en onze voorzitter Gert Floor (Bibliotheek Heiloo) één en ander vertellen over educatieve projecten in hun respectievelijke bibliotheken. Hiermee wordt de lijn van de studiedag in Enschede voortgezet.

Aan het eind van de dag is een rondleiding door 'De Beste Bibliotheek van Nederland 2009': DOK.

Noteer de datum! We hopen veel collegae te ontmoeten.

Bibliografieën: hopeloos ouderwets of zijn ze toch nog van nut?⁽¹⁾

Ellen Kempers (Nederlands Muziek Instituut) stuurde een stuk in voor dit nummer dat een bewerking is van een artikel dat in het voorjaar 2010 in Brussel/Leuven zal verschijnen in een boek over muzikaal erfgoed in Vlaanderen en Nederland.

Ooit waren gedrukte bibliotheekcatalogi en bibliografieën belangrijke vertrekpunten bij het zoeken naar *primaire bronnen* en naar informatie over deze bronnen, ook wel *secundaire literatuur* genoemd. Catalogi en bibliografieën waren nuttige instrumenten die gebruikers op weg konden helpen om kennis te vergaren op een bepaald terrein. Van oudsher is een *catalogus* een verzameling van titelbeschrijvingen van boeken en andere publicaties die zich bevinden in de collectie van één bepaalde, plaatsgebonden instelling. Een *bibliografie* daarentegen is een verzameling van titels van primaire bronnen of secundaire literatuur die op inhoudelijke gronden geselecteerd zijn, ongeacht hun vindplaats.

Maar door de automatisering, de opkomst van internet en de toenemende digitalisering zijn zoekstrategieën en zoekmogelijkheden ingrijpend veranderd. Hoewel de meeste bibliotheekcatalogi en ook belangwekkende vakbibliografieën ⁽²⁾ met de tijd mee zijn gegaan en overall ter wereld online raadpleegbaar zijn, is het de vraag of deze manier van kennis presenteren nog wel van deze tijd is. Niet alleen overstijgen catalogi steeds vaker hun plaatsgebonden karakter en presenteren zelfs uitgesproken bibliografieën zich zonder pardon als 'catalogus', het lijkt er allemaal niet meer zo toe te doen. En waarom zouden gebruikers zich eigenlijk nog druk moeten maken over het vinden van titels terwijl miljoenen boeken en tijdschriften fulltext doorzoekbaar worden gemaakt? Enorm veel kennis is zonder tussenkomst van vaak onbegrijpelijke formele beschrijvingen direct voor iedereen beschikbaar. Titels verzameld in al dan niet aan elkaar gekoppelde databases, lijken overbodig te worden. Of toch niet?

Centrale catalogus

Terwijl men in de 19e eeuw nog droomde van het idee om alle gedrukte informatie universeel vanuit één bibliografisch centrum te beheersen (*universele bibliografie*) werden in de 20e eeuw in verschillende landen catalogi van grote bibliotheken samengevoegd tot centrale catalogi, de zogeheten *Union Catalogs*. Iets wat honderdvijftig jaar geleden nog een droom was, werd zo'n vijftig jaar geleden werkelijkheid. Duplicaten van duizenden titelbeschrijvingen van verschillende Nederlandse bibliotheken werden centraal beheerd door de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag. Al deze beschrijvingen die op losse kaartjes waren uitgetikt, werden volgens strikte regels geordend in kaartenbakken. Sinds 1984 zijn deze centraal beheerde kaartenbakken geautomatiseerd en anno 2010 beschrijven meer dan vierhonderd deelnemende bibliotheken hun boek- en tijdschrifttitels in een gemeenschappelijk systeem.

Dit Gemeenschappelijk Geautomatiseerd Catalogiseersysteem (GGC) stelt deelnemende bibliotheken in staat om in één gemeenschappelijke database te werken en daarmee hun catalogus te onderhouden. De samenwerking is gebaseerd op het principe dat een titelbeschrijving slechts één keer wordt ingevoerd en daarna door alle bibliotheken gebruikt kan worden. De gemeenschappelijke database die met het GGC wordt opgebouwd wordt aan de deelnemende bibliotheken ter beschikking gesteld in de vorm van de Nederlandse Centrale Catalogus (NCC). Deze centrale catalogus bevat op dit moment ongeveer 15 miljoen titelbeschrijvingen. Via de zoekmachine Picarta kunnen bibliotheekklanten deze 'megacatalogus' raadplegen. Overigens kan men in Picarta alleen titels vinden van boeken en tijdschriften die zich in een van de vierhonderd bibliotheken bevinden. Boeken die door geen enkele bibliotheek zijn aangeschaft zullen dus niet gevonden worden. Dat geldt ook voor de 'wereldcatalogus' WorldCat waarin het bezit van meer dan 50.000 bibliotheken uit meer dan 90 landen doorzocht kan worden. Deze catalogus omvat meer dan 90 miljoen verschillende records die verwijzen naar ongeveer 1,2 miljard fysieke en digitale objecten in meer dan 360 verschillende talen ⁽³⁾. Maar ondanks deze indrukwekkende cijfers zal een boek dat fysiek niet aanwezig is in een van de 50.000 deelnemende bibliotheken nooit via deze catalogus gevonden kunnen worden.

Nationale bibliografie en nationaal depot

In dat geval kunnen bibliografieën mogelijk een uitkomst bieden. Nadat aan het eind van de jaren vijftig op aandringen van UNESCO op politiek niveau internationale afspraken zijn gemaakt, hebben verschillende landen, waaronder Nederland, zich vastgelegd om een *nationale bibliografie* bij te houden. Deze bibliografie moet ervoor zorgen dat alle culturele en wetenschappelijke kennisproductie van ons land wordt verzameld en ontsloten. Deze taak is bij wet ondergebracht bij de *nationale bibliotheek*, de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag.

In landen waar een wettelijke regeling bestaat die uitgevers verplicht om van elke publicatie één exemplaar gratis naar de nationale bibliotheek te sturen, kunnen op basis van deze depots nationale bibliografieën worden vervaardigd. In Nederland bestaat geen wettelijk depot. Uitgevers sturen op vrijwillige basis hun uitgaven naar de KB.

Om de samenwerking op het gebied van de Nederlandse Bibliografie te bevorderen is in 1983 het Nederlands Bibliografisch Centrum (NBC) opgericht waarin naast de KB verschillende partijen participeren, waaronder de Nederlandse Uitgeversverbond en de Koninklijke Boekverkoopersbond. De nationale bibliografie van Nederland, ook wel de *Brinkman* genoemd naar de 19^e eeuwse uitgever C.L. Brinkman, is voor de periode 2001 tot heden te raadplegen via een CDRom. Voor de periode 1884-2001 kan de gedrukte cumulatieve Brinkman catalogus worden geraadpleegd en voor de periode 1833-1882 *Brinkman's Alfabetische naamlijst*. Voor periode 1801-1832 kan men het driedelige naslagwerk *Nationale bibliografie 1801-1833* raadplegen dat in opdracht van de KB geschreven is door Louis G. Saalmink. Voor de periode 1540-1800 kan de online STCN-database (Short Title Catalogue Netherlands) geraadpleegd worden. Aan deze retrospectieve bibliografie is door de KB bijna dertig jaar gewerkt. In juni 2009 is de voltooiing van dit project gevierd.

Bladmuziek in de Nationale bibliografie

Helaas kan men in de Nederlandse nationale bibliografie weinig terugvinden over de Nederlandse bladmuziekproductie. Gedrukte muziek is in Nederland altijd buiten de nationale bibliografie gebleven, in tegenstelling tot onze buurlanden waar de wettelijke depotplicht ook geldt voor gedrukte muziek. Alleen in de periode 1989-1997 zijn in de nationale bibliografie titels van in Nederland uitgegeven muziekwerken opgenomen. Deze titels werden beschreven onder auspiciën van het toenmalige samenwerkingsverband Muziek Catalogus Nederland (MCN) (4), die beschrijvingen maakte conform de afspraken met het Nederlands Bibliografisch Centrum. De partituren uit bovengenoemde periode bevinden zich momenteel in de collectie van het Nederlands Muziek Instituut en sinds enkele maanden aldaar raadpleegbaar (5). Het NMI streeft ernaar om op termijn een nationaal depot voor bladmuziek op te zetten.

Hoewel vanuit de *Vereeniging voor Noord-Nederland's Muziekgeschiedenis* aan het begin van de twintigste eeuw verschillende bibliografische titellijsten van musicalia zijn opgesteld, op dezelfde manier als Brinkman ooit alfabetische lijsten samenstelde van boeken, plaat- en kaartwerken, moest deze activiteit wegens te hoge kosten al na enkele jaren worden gestaakt. Op bibliografisch gebied zijn er dus al heel lang grote hiaten.

Ook de STCN-database geeft geen volledig beeld van de bladmuziekproductie uit de periode 1540-1800. Enerzijds komt dit omdat niet alle muziekcollecties in Nederland systematisch zijn onderzocht, anderzijds komt dit omdat veel van het oude gedrukte materiaal zich niet in Nederlandse bibliotheken bevindt (6). De internationale muziekbibliografie *Répertoire Internationale des Sources Musicales* (RISM), één van de belangrijkste naslagwerken op muziekgebied, vangt de tekortkomingen van de Nederlandse nationale bibliografie een klein beetje op, evenals de *Hofmeister Monatsberichte* waarin overzichten te vinden zijn van muziekitgaven uit de periode 1829-1900 die zijn samengesteld op basis van uitgeversfondscatalogi die Hofmeister ontving van muziekitgevers uit verschillende landen waaronder Nederland (7). Ondanks het ouderwetse imago van de bibliografie zijn deze bibliografische instrumenten nog altijd van grote betekenis. Hierover meer in de volgende nieuwsbrief.

Noten

1. Dit artikel is een bewerking van een artikel dat in het voorjaar 2010 in Brussel/Leuven zal verschijnen in een boek over muzikaal erfgoed in Vlaanderen en Nederland.
2. Enkele voorbeelden van gratis toegankelijke bibliografieën op het gebied van muziek zijn: Bach Bibliography (<http://www.npj.com/bach/>); Bibliographie des Musikschrifttums *online*

(<http://www.musikbibliographie.de/>); Music and Dance Reference

(<http://lib.byu.edu/sites/musdanceref/the-online-bibliography/>)

Voorbeelden van niet-gratis toegankelijke muziekbibliografieën zijn RISM, RIPM, RILM. Hierover meer in de volgende nieuwsbrief.

3. Deze gegevens over Worldcat (<http://www.worldcat.org/>) komen van Wikipedia.

4. Vijf Nederlandse muziekbibliotheken (Donemus, Gaudeamus, het Centrum voor Nederlandse Muziek, het Repertoire Informatiecentrum Muziek en het Muziekcentrum van de Omroep) werkten in die tijd samen aan een gemeenschappelijke catalogus die op CDRom (MusicRom) werd uitgegeven.

5. In de NMI catalogus zijn deze werken te vinden op signatuur (NDM + volgnummer).

6. Alle voor de STN relevante werken uit de collectie van het Nederlands Muziek Instituut zijn opgenomen. Zie voor een impressie de webexpositie *Bijzondere (muziek)drukken in de STCN*

(<http://www.nederlandsmuziekinstituut.nl/nl/collecties/webexposities>)

7. Zie <http://www.hofmeister.rhul.ac.uk/2008/content/database/search/basic.html>

Het herdenkingsjaar 2010

Veel aandacht zal dit jaar uitgaan naar Frédéric Chopin en Robert Schumann die beiden dit jaar 200 jaar geleden werden geboren. Dubbel feest dit jaar voor Pierre Kartner. Niet alleen componeerde hij dit jaar de Nederlandse inzending voor het Songfestival, ook hoopt hij in april zijn 75ste verjaardag te vieren.

Verder een aantal klassieke pop- en jazzalbums die dit jaar hun jubileum vieren. Deze herdenkingslijst werd ook dit jaar weer samengesteld door onze webmaster Eric van Balkum.

Johann Joseph Fux (350e geboortedag) <<

8 januari Elvis Presley (75e geboortedag) >>

18 februari Willy Alberti (25e sterfdag)

1 maart Frédéric Chopin (200e geboortedag) <<

9 maart Samuel Barber (100e geboortedag) >>

10 maart Carl Reinecke (100e sterfdag)

6 april Johann Kuhnau (350e geboortedag)

11 april Pierre Kartner (75e geboortedag) <<

2 mei Alessandro Scarlatti (350e geboortedag) >>

29 mei Milij Balakirev (100e sterfdag)

5 juni Misha Mengelberg (75^e geboortedag) <<

5 juni Peter Schat (75^e geboortedag) >>

8 juni Robert Schumann (200e geboortedag) <<

9 juni Otto Nicolai (200e geboortedag)

23 augustus Oscar Hammerstein II (50e sterfdag) >>

3 september Otto Ketting (75e geboortedag)

11 oktober Jan van Vlijmen (75e geboortedag)

12 oktober Luciano Pavarotti (75e geboortedag) <<

5 november René Froger (50e geboortedag) >>

4 december André Campra (350e geboortedag)

50 jaar geleden:

"My favorite things" van John Coltrane

"Sketches of Spain" van Miles Davis >>

40 jaar geleden:

"Déjà vu" van Crosby, Stills & Nash & Young >>

"Band of gypsies" van Jimi Hendrix

"Gasoline alley" van Rod Stewart

"Trout mask replica" van Captain Beefheart >>

"After the goldrush" van Neil Young >>

"Stage fright" van The Band

30 jaar geleden:

"Closer" van Joy Division

"Scary monsters & super creeps" van David Bowie

"Second edition" van Public Image Ltd

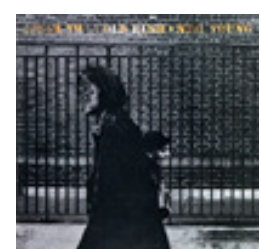
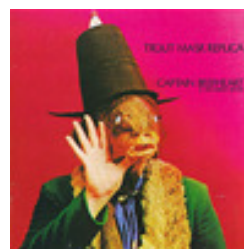
"Get happy!" van Elvis Costello

"Remain in light" van Talking Heads >>

25 jaar geleden:

"Rain dogs" van Tom Waits >>

"Psychocandy" van The Jesus and Mary chain

"This nation's saving grace" van The Fall
"Rum, sodomy & the lash" van The Pogues

20 jaar geleden:

"Fear of a black planet" van Public Enemy
"Bossa nova" van Pixies >>
"Nowhere" van Ride
"Goo" van Sonic Youth

10 jaar geleden:

'Mama's gun' van " Erykah Badu >>
'Kid A' van Radiohead

Bronnen: <http://www.muzeeklijstjes.nl/> + <http://www.rockdeaths.bravehost.com/> +
http://www.muzeekbibliotheekvandeomroep.nl/mco_page/gedenkjaren/16038

Niet kinderachtig!

De studiedag in het ArtEZ Conservatorium in Enschede op donderdag 12 november jl.

Op 12 november stond de studiedag van de NVMB in het teken van kinderen, jongeren en muziek. De ruim 40 bezoekers kregen een zeer gevarieerd programma voorgeschoteld, dat een goed overzicht gaf van wat er allemaal gebeurt op dit terrein.

We werden gastvrij ontvangen in het ArtEZ Conservatorium, een onderdeel van het Nationaal Muziekkwartier in Enschede. Onder het dak van het Muziekkwartier zitten verder: Stadsschouwburg Muziekcentrum Enschede, Poppodium Atak, de Nationale Reisopera, het Orkest van het Oosten en de Muziekschool Twente.

Voorafgaand aan de eerste lezing vond een korte ledenvergadering plaats in verband met de verkiezing van een nieuw NVMB-bestuurslid. Cora Mulder, werkzaam bij de Bibliotheek Rotterdam, werd unaniem gekozen.

De eerste lezing werd gegeven door **Jurgen van den Hout**. Hij heeft een eigen bedrijf, CultuurAssistent, dat o.a. cursussen over muziek geeft. Over één van die cursussen ging zijn lezing: *Animaties maken voor kinderen en jongeren*. Van den Hout geeft deze cursus o.a. op scholen en in bibliotheken. In workshops kunnen kinderen en jongeren (van 6-14 jaar) hun eigen animatiefilm maken. Er wordt aandacht besteed aan de structuur van een film, aan de plot, aan scenewisselingen maar vooral aan de muziek bij de film. Die muziek, Van den Hout gebruikt altijd oorspronkelijke klassieke muziek, is het uitgangspunt van het filmpje. De beelden die de kinderen maken (foto's, animatietekeningen) moeten zo onder de muziek worden gezet dat ze logisch overeenkomen met de spanningsopbouw in de muziek. Als de film gemaakt is gaat Van den Hout met de kinderen over de muziek praten. Zit de spanning op de juiste plekken? Wat gebeurt er precies in de muziek? De kinderen krijgen steeds meer informatie over de muziek en pas in de laatste fase van de cursus valt de naam van de componist.

Als voorbeeld gebruikte Van den Hout een cursus die hij gaf aan 7-jarige basisschoolleerlingen. Zijn muziekkeuze voor deze cursus was de Winter uit de 4 Jaargetijden van Vivaldi. De kinderen hebben hierbij een voetbal filmpje en een huwelijks filmpje gemaakt.

De tweede lezing ging over muziek voor games. **Maarten Bonder** is vierdejaars student MediaMusic aan het ArtEZ Conservatorium in Enschede. Hij is werkzaam als componist en sound designer bij het bedrijf Youdagames. Bonder schetste in het kort de geschiedenis van game-muziek. Het is een industrie die zich razendsnel heeft ontwikkeld, in kwaliteit en in omvang. Voor games wordt tegenwoordig veel meer muziek gecomponeerd dan voor films. Game-muziek doet kwalitatief ook niet meer onder voor filmmuziek. Daarom schrijven tegenwoordig steeds meer filmcomponisten ook voor games.

Game-muziek is interactieve muziek: de componist moet rekening houden met allerlei scenariowijzigingen, met wisselende spellijnen. De komende jaren zal die interactiviteit nog toenemen.

Tussen de middag genoten we van de Liedklas van het ArtEZ Conservatorium die optrad tijdens het lunchpauzeconcert. Daarna stond een heerlijke lunch voor ons klaar in de kantine van het Conservatorium.

's Middags sprak als eerste **Nienke de Boer**, lid van de Commissie Opleiding van de NVMB. Vanaf 2002 werkt zij als orkestbibliothecaris bij Holland Symfonia, eerst in Amsterdam en nu in Haarlem. Ieder seizoen nemen ongeveer 10.000 kinderen deel aan het uitgebreide educatieprogramma van Holland Symfonia. Nienke benadrukt de specifieke bibliotheekwerkzaamheden die bij deze educatieve activiteiten komen kijken. De muziek die bij educatieprogramma's ten gehore wordt gebracht verschilt namelijk nogal van de muziek die tijdens 'gewone' concerten klinkt. Meestal staan geen volledige werken op de lessenaars maar (licht verteerbare) fragmenten. De werken die op de lessenaars staan zijn vaak niet oorspronkelijk en het is telkens weer de vraag of deze arrangementen op tijd klaar zullen zijn. En vaak is het repertoire ook nog eens 'exotisch', bijv. wanneer het orkest optreedt met Ali B.

Het belangrijkste doel van de educatieprogramma's is volgens Nienke de "kinderen te raken in de ziel". Dit lukt volgens haar het beste wanneer óók de kinderen actief zijn tijdens de educatieprogramma's ('doe-het-zelf') en samen (met klasgenoten en orkestleden) muziek maken. Wanneer muziek wordt gecombineerd met andere ingrediënten uit de theaterwereld (acteurs, decors, kostuums) wordt de aandacht van de kinderen beter vastgehouden. Maar het allerbelangrijkste is toch de persoonlijke inzet van de musici die het leuk vinden om de kinderen iets te leren over muziek en over hun vak.

Els van Swol, bestuurslid én lid van de Programmacommissie van de NVMB en werkzaam als senior medewerker bij het Muziek Informatie Centrum van Muziek Centrum Nederland (MCN), sprak als laatste. Zij hield een presentatie over multitouch tafels. Op multitouch tafels kunnen digitale collecties op een speelse manier worden getoond. Multitouch tafels hebben een multi-user functie: mensen kunnen tegelijk verschillende applicaties starten. Multitouch tafels bieden bibliotheken een platform waarmee zij het onderlinge contact tussen bezoekers kunnen stimuleren. Daarnaast kunnen bibliotheken met zo'n tafel zich profileren als een moderne, innovatieve plek. Bij MCN liepen al 2 pilots met een multitouch tafel, ontwikkeld door Studio Sophisti en Iconomical. Zo presenteerde MCN bij de première van een werk van Peter-Jan Wagemans in de gerenoveerde Rotterdamse Doelen (18 september) een multitouch tafel met daarop partituurfragmenten, filmpjes, recensies en audio fragmenten. 5 tot 6 bezoekers konden hierop gelijktijdig hun eigen materiaal bekijken. Na de lezingen wandelden we met z'n allen naar het Nationaal Muziekkwartier. We werden getraceerd op thee, een film over de bouw van het Muziekkwartier

een uitgebreide rondleiding en tot slot, voor de liefhebbers, een borrel in het Atak Café.

Op een onbewoond eiland

Het eiland (15): de favoriete muziek van ...Cora Mulder
U kent langzamerhand de formule: de redactie vraagt aan iemand uit de muziekbibliotheekgemeenschap om een lijstje van zijn of haar favoriete cd's die niet mogen ontbreken in de bagage bij een verbanning naar een onbewoond eiland.

In de loop van 2009 werden twee nieuwe bestuursleden benoemd in het bestuur van de NVMB. Een van hen is Cora Mulder, werkzaam in de Openbare Bibliotheek Rotterdam. Ter introductie voor degenen die Cora nog niet kennen, vroeg de redactie haar haar (muzikale) koffers te pakken voor het bekende Onbewoonde Eiland.

Als ik naar een onbewoond eiland verbannen zou worden, zou ik het liefst mijn orgel of een piano mee willen nemen. Muziek maken is natuurlijk nog mooier dan beluisteren. Het orgel is echt mijn instrument, maar moet je eigenlijk in een mooie kerk (qua akoestiek) horen. Als die toevallig op het eiland zou staan, dan zou ik in ieder geval de Triosonates van J.S. Bach meenemen (daar word ik evenwichtig en vrolijk van), iets van César Franck (keuze is lastig, liefst alles), de 3 Rhapsodieën op Bretonse liederen (op.7) van C. Saint-Saëns, de 5e Symfonie van Ch. Widor (niet vanwege de toccata op het eind, maar juist de andere delen) en de Passacaglia in d dorisch van Buxtehude.

Maar als ik moet kiezen voor cd's, dan wordt het nog lastiger.

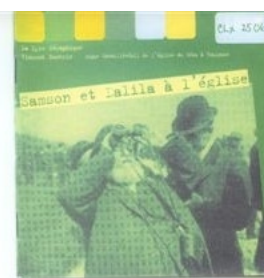

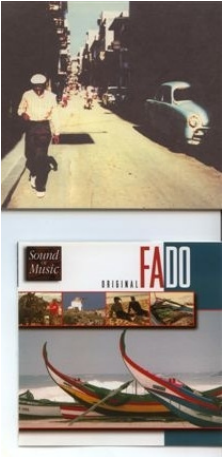
Ik heb van de oude muziek maar de volgende cd genomen, nl.: Volume 2 van Italian Renaissance Dances gezongen door The King's Noyse met David Douglas als dirigent en Paul O'Dette als luitist. Erg mooie stemmen en muzikale intermezzi. Ik houd erg van deze muziek. Het is dansant en ik word er optimistisch van.

Uit de barok heb ik gekozen voor de eerste drie Brandenburgse concerten van Bach. De uitvoering die ik in huis heb is van het Consort of London, gedirigeerd door Robert Haydon Clark. Voor mij geen bekende namen. Hij lag bij het Kruidvat, maar ik vind hem wel mooi.

Natuurlijk moet er ook een orgel-cd bij en dat is volume 2 geworden van "Intégrale des pièces d'orgue et motets" van Saint-Saëns, getiteld: Samson et Dalila à l'église. De orgelstukken zijn schitterend en ook de vocale stukken, maar ik zou het wel eens willen horen met minder vibrerende stemmen. Ik heb daar eigenlijk een hekel aan, maar misschien hoort het wel bij deze muziek.

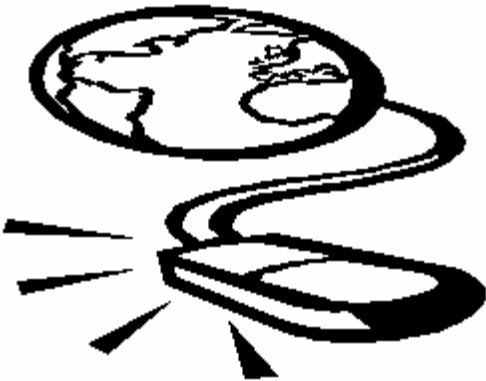

Er gaan ook twee cd's mee met 'populaire' muziek, o.a. Buena Vista Social Club met sons uit Cuba. Dan moet ik denken aan mijn salsa-danslessen, waarbij ik ook de son heb leren dansen. Bij die muziek kan ik niet stil blijven zitten.

Verder een cd met fadomuziek. Dat vind ik zeer ontroerende muziek, recht uit het hart. Dit is misschien niet de beste cd die ik heb, maar het geeft wel een goed beeld.

Cora Mulder
Openbare Bibliotheek Rotterdam

muziek op internet (36)

In elke Nieuwsbrief wordt een aantal interessante websites op het terrein van muziek gesignaleerd. Dit is aflevering 36.

Bij het ter perse gaan van deze Nieuwsbrief waren alle websites op internet toegankelijk. Maar het blijft mogelijk dat de pagina's tussentijds tijdelijk of definitief zijn verwijderd.

Printed-Music Publishers

De meest bekende bladmuziekuitgeverijen met links op alfabetische volgorde.

http://library.music.indiana.edu/music_resources/publ.html

Alle Nederlandse hitlijsten uit heden en verleden volledig doorzoekbaar. Per liedje of album kunnen de hoogste posities en aantal genoteerde weken eenvoudig opgezocht worden. Naast de Nederlandse noteringen zijn ook de prestaties in de ons omringende landen te volgen.

<http://www.dutchcharts.nl/weekoverview.asp>

Classical Music in Movies : a Listing by Composers

Voor het traceren van de klassieke muziek die gebruikt wordt in films. Er kan zowel op film als op componist gezocht worden.

<http://www.allegro-c.de/formate/cmm.htm>

Geheel gewijd aan de soundtracks van film. Website van het tijdschrift Film Score Monthly.

<http://filmscoremonthly.com/daily/index.cfm>

Alles over de tango. Geschiedenis, componisten en uitvoerders. Met discografieën en discussiegroepen.

<http://www.todotango.com/english/Home.aspx>

musique contemporaine

Dé toegangspoort tot hedendaagse muziek in Frankrijk. 30 Databases met biografieën, boeken, partituren, beeld- en geluidsopnamen etc.

<http://www.musiquecontemporaine.fr/>

Veel van de componisten en tekstdichters uit Amerika's Golden Age of Popular Music (van the 20's tot in de 40's) die tijd dreigen in de vergetelheid te raken.

<http://www.nfo.net/cal/calab.html>

L'Encyclopédie de la Comédie musicale en France (1918-1940). Multimediale informatie over de meer dan 400 comédies musicales die in deze periode in Parijs uitgebracht werden.

<http://comédie-musicale.igana.fr/index.htm>

Berichten uit het veld

Eerste zending Muziekschatten bij het MCO op weg naar digitalisering

Een halfjaar geleden kondigde MCO de start van het tweejarige project 'Muziekschatten bij het MCO' (http://www.muziekbibliotheekvandeomroep.nl/mco_page/detail/20380) aan. Volgens planning zal dat leiden tot het online en publiek beschikbaarstellen van ongeveer 6000 muziekwerken in digitale vorm (PDF/A-formaat), medio 2011. De eerste van drie selectiefasen werd 5 februari j.l. afgesloten met de verzending van 23 dozen bladmuziek naar digitaliseringsspecialist MicroFormat Systems in Lisse.

In de afgelopen maanden stelde Evert van Voorthuysen zijn kennis en handen beschikbaar voor de selectie van unieke klassieke bladmuziekuitgaven en manuscripten. Jan Jaap Kassies en Martie Severt hielpen hun oud-collega bij dit interessante werk. Gedrieën selecteerden zij ruim 1500 partituren. Het betreft grofweg 325 orkestwerken, 300 koorwerken, 225 ensemblestukken, 300 liederen, 450 composities voor solo-instrument (evt. met piano). Ongeveer twee derde is van Nederlandse oorsprong. In de komende weken worden in een scanproces een kleine 65000 bladmuziekpagina's gekopieerd naar .tiff-formaat.

Inmiddels maakte Evert een begin met de tweede selectiefase, waarin de nadruk zal liggen op repertoire voor salonorkest. In deze tweede fase leveren alle bibliotheekmedewerkers hun bijdrage aangezien deze werken nog niet zijn gecatalogiseerd.

We houden u op de hoogte!

Meer informatie en foto's: http://www.muziekbibliotheekvandeomroep.nl/mco_page/detail/20668/.

Schatgraven in het MIC

Archiefkasten, lades, hangmappen en rolkasten, negatieven, cassettes, grammofoonplaten en spoelen neem een kijkje in de collectie van het MIC

(<http://www.muziekcentrumnederland.nl/muziek-informatie-centrum/home-mic/>), waar vele schatten uit het Nederlands muziekleven worden gekoesterd.

Laatste ontwikkelingen in pop, jazz en wereldmuziek

In de serie Muziektrends voor Mediathecarissen organiseert Het Muziekcafé van MCN in samenwerking met de NVMB op donderdag 25 maart 2010, 15.00-17.00 uur een bijeenkomst met als thema: Wat zijn de laatste ontwikkelingen in de pop, jazz en wereldmuziek?

Uitreiking Muziekscriptie Prijs 2009

Ook bij Muziekcentrum Nederland: voorafgaand aan The Mix op maandag 12 april, 17.30-18.30 uur, wordt Muziekscriptie Prijs 2009 uitgereikt. (tijd wordt nader bekend gemaakt).

Voor deze beide bijeenkomsten plus een overzicht van alle komende activiteiten bij Muziekcentrum Nederland, zie http://www.muziekcentrumnederland.nl/over-mcn/agenda/?no_cache=1.

Bijzondere (muziek)drukken van het Nederlands Muziek Instituut in de STCN

Bijna dertig jaar is gewerkt aan een overzicht van alle boeken die in de periode 1540-1800 in Nederland zijn gedrukt. De werkzaamheden aan deze bibliografie, ook wel de STCN genoemd, zijn in juni 2009 afgerond. De Short Title Catalogue Netherlands is samengesteld door de Koninklijke Bibliotheek op basis van belangrijke collecties in binnen- en buitenland.

Ter gelegenheid van de feestelijke afronding van de STCN heeft het NMI een webexpositie (http://www.nederlandsmuziekinstituut.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=255:stc n-webexpositie-start&catid=43:stcn&Itemid=158/) samengesteld met muziekdrukken uit de eigen collectie. Deze zullen binnenkort ook via de nieuwe STCN-website (<http://www.kb.nl/stcn/>) gepresenteerd worden.

colofon

nvmb nieuwsbrief, jaargang 14, nummer 1, februari 2010
issn: 1567-116x

Kopij voor de Nieuwsbrief per e-mail naar Luuk Hoekstra: LuukHoekstra@hollandsymfonia.com
Redactie: Luuk Hoekstra (Holland Symfonia, Haarlem), Ria Warmerdam (NBD/Biblion, Leidschendam),
Bert Schoones (Kunstfactor, Utrecht)

Druk: ProBiblio
Logo: Circus Sinistra

NVMB-secretariaat: Els van Swol, Muziek Centrum Nederland, Rokin 111, 1012 KN Amsterdam
tel: 020-3446000, fax: 020-6733588, e-mail: e.van.swol@muziekcentrumnederland.nl
Eric van Balkum (webmaster)

nvmb website: www.nvmb.nl